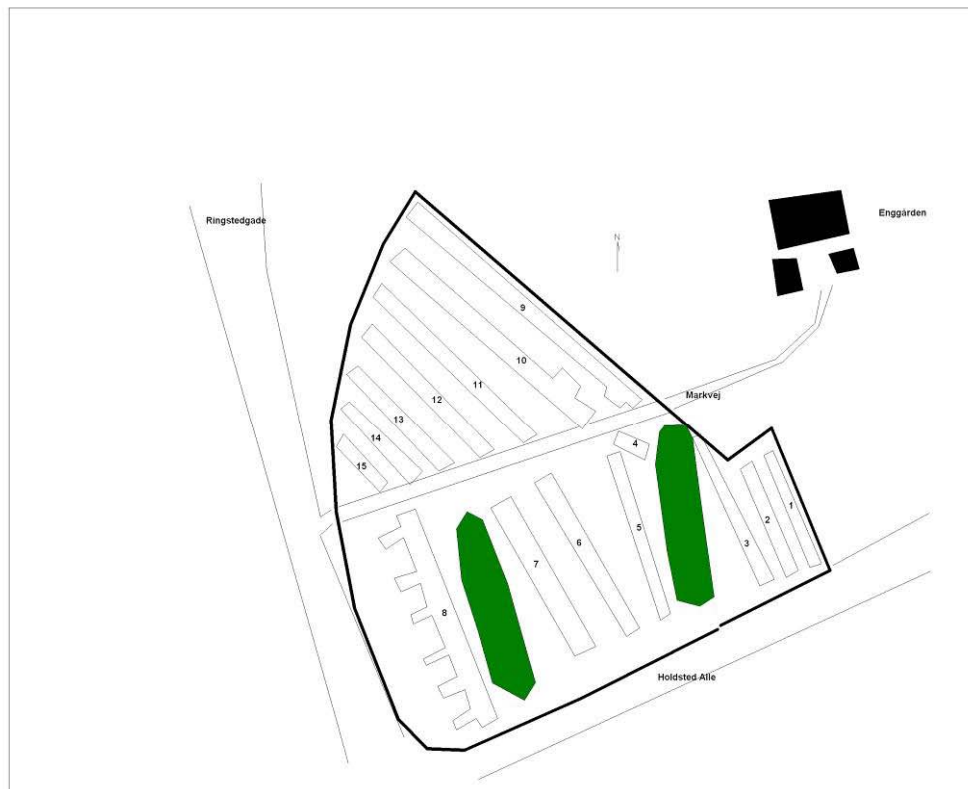

ENGGÅRDEN

Udgravningsrapport fra den arkæologiske forundersøgelse

Enggården - søgegrøfter fra prøvegravningen.

NÆM 2006:134 Enggården

Herlufsholm sogn, Øster Flakkebjerg Herred, Storstrøms Amt (tidl. Sorø)

Baggrund for forundersøgelsen.....	2
Kulturhistorisk begrundelse for forundersøgelsen.....	2
Udgravningens forløb	2
Udgravningens resultater	3
Beskrivelse af søgegrøfter.....	5
Anlægsliste.....	7
Tegningsliste	8
Opmåling med GPS	9

Baggrund for forundersøgelsen

Forud for byggemodning af forstående opførelse af et plejehjem, har Næstved Museum foretaget en arkæologisk forundersøgelse for Næstved Kommune der er bygherre på projektet. Området er beliggende ved Enggården, som også lægger navn til lokaliteten. Arealstørrelsen for forundersøgelsen var ca. 44.000 m².

Kulturhistorisk begrundelse for forundersøgelsen

Det er meget sandsynligt, at der på arealet overfor Susåen forefindes arkæologiske spor. Dette er ikke blot vurderet ud fra de topografiske forhold, hvor det ånære plateau er et oplagt sted at søge forhistorisk bosættelse, men også ud fra tilstedeværelsen af allerede registrerede fund. Få hundrede meter nordvest ligger således både en fredet og en ødelagt gravhøj, ligesom der flere steder på det aktuelle markstykke er opløjet større sten i klynger, hvilket formentlig er resterne af tilsvarende gravhøje.

Udgravningens forløb

Forundersøgelsen forgik fra mandag den 6. august til fredag den 17. august 2007, og blev varetaget af stud. mag Lisbeth Gernager Langkjær.

På det ca. 44.0000 m² store areal blev 15 søgegrøfter anlagt. Grøfterne blev trukket syd – øst, nord – vest og anlagt med 20 meters mellemrum. Alle grøfterne blev opmålt med GBS.

Området er opdelt af en nord sydgående markvej der føre til Enggården. Sydlig herfor er græsarealet opdelt af to remiser, hvorfra søgegrøfterne er lagt imellem disse (se kort) . Iagttagelser i

grøfterne blev beskrevet, enkelte anlæg blev snittet undervejs, og på den baggrund blev det vurderet hvilke områder der skulle undersøges nærmere ved en udvidet arkæologisk undersøgelse.

Udgravningens resultater

Arealet langs Ringstedgade omfatter ca. 35 x 200 meter, i alt ca. 7000 m². Her er der i søgegrøfterne fremkommet omtrent 110 tæliggende anlæg, i form af støre stolpespor, gruber og jordfæstegrave. Ca. 20 af anlæggene kunne ud fra form og størrelse udgøre jordfæstegrave. Det drejer sig om aflange eller uregelmæssige, mørke let muldede fyldskifter, der er orienteret nord-syd og øst-vest. Terrænet stiger let mod nord og undergrunden består af sand og grus. Da der gennem tiden er fremkommet adskillige jordfæstegrave på grusbanker i Næstved og omegn, er risikoen stor for at samme forhold gør sig gældende ved Enggården.

Ved forundersøgelsen er der sikkert konstateret, at der findes begravelser på sandbanken ved Enggården. Ca. fem fyldskifter er prøveundersøgt og i to ses skeletdele, imens to er brandgrave med brændte knogler og keramik. Keramikken fra brandgravene er formentlig fra yngre bronzealder, imens skår fra et andet badekarformet anlæg er fra ældre jernalder. Anlæggene er ikke helt regulære i overfladen, hvorfor flere af de let uregelmæssige anlæg, der blot foreløbig betegnes som gruber, kan være begravelser. Ca. 20 anlæg der er frilagt i grøfterne kunne være grave, og flere vil kunne fremkomme på arealerne mellem grøfterne ved totalafrømning.

Da man må formode at en del af bopladsen og gravarealet fortsætter ind under den aflange remise øst for søgegrøft 8, kan det blive nødvendigt at undersøge dette areal efter fjernelse af træerne. Arealet var ikke tilgængeligt under nærværende forundersøgelse. Trærødder kan dog have forstyrret evt. anlæg kraftigt. På arealet øst for remisen, søgegrøft 5, 6 og 7 (syd for vejen til Enggården) fandtes kun nyere forstyrrelser og opfyld.

Syd østlige del af søgegrøft 10 rummer ca. 15 tæt liggende anlæg i form af større stolpehuller og gruber indenfor ca. 20 meter. Dette kan være dele af en mindre boplads, og det anslås at der afrømmes et areal på ca. 20 x 20 meter, i alt 400 m², for at afgrænse en eventuel boplads. I forbindelse med gruberne og stolpehullerne er afdækket en hundegrav.

På baggrund af ovenstående fremlagte iagttagelser anbefales det, at der etableres en udvidet arkæologisk undersøgelse omkring søgegrøft 8, 13, 14 og 15, samt sydligst i søgegrøft 10 (se kort 3).

Næstved den 24. oktober 2007

Lisbeth Gernager Langkjær
Arkæolog, cand. mag

Birgitte Borreby Hansen
Museumsinspektør, arkæolog, cand. mag

Beskrivelse af søgegrøfter

- Søgegrøft 1: Meget gruset og stenet undergrund, mange moderne forstyrrelser. Ingen anlæg.
- Søgegrøft 2: Meget gruset og stenet undergrund, mange moderne forstyrrelser. Ingen anlæg.
- Søgegrøft 3: Meget gruset undergrund med store sten. 8 fyldskifter registreret med fyld af brun let sandblandet muld. Fyldskifter ca. 1 x 1,5 m. Fyldskifterne er snittet, men ingen umiddelbare kulturspor er registreret.
- Søgegrøft 4: Ingen anlæg, lys gul lerblandet sand.
- Søgegrøft 5: I grøftens første halvdel (fra syd – øst) spredte usammenhængende nyere nedgravninger med tegl, søm og skruer i. Nord – vestlige del af grøft moderne forstyrrelse med bl.a. lerør og tegl i. Muldlag ca. 30 cm.
- Søgegrøft 6: Stor moderne forstyrrelse. Ca. 140 cm dyb – snittet med maskine. Muldlag ca. 30 cm, undergrund lys gult ler.
- Søgegrøft 7: Mindre moderne forstyrrelser med tegl i fylden. Mod nord – vest en stor moderne forstyrrelse med tegl, ølflasker, kapsler osv. anlægget blev snittet med maskinen og ca. 130 cm trækker det vand ind. Muligvis et vandhul eller en fugtig lavning der er fyldt op i moderne tid.
- Søgegrøft 8: Se ”undersøgelsens resultater”.
- Søgegrøft 9: Spredte anlæg med lys gråbrun muld. Længst mod syd – øst et stort sortbrunt fyldskifte (4 x 5 meter), med mange sten. Ingen flint er fundet på stedet. Længere mod nord – vest flere tværgående

fyldskifter med tegl i. Undergrunden består af brunt ler, der flere steder indeholder store lommer af grus. I alt 21 anlæg.

Søgegrøft 10:

Syd – østlige del bliver en del af den udvidede arkæologiske undersøgelse. Nord – vestlige del af grøften bestod af 12 større uregelmæssige fyldskifter (ca. 1,10 x 2 m), med gråbrunt grusblandet muld. Ingen spor af trækul eller brændte sten. Undergrunden bestod af lys gult sand med store lommer af grus.

Søgegrøft 11:

12 anlæg i den nord – vestlige del af søgegrøften. Lyse brune aflange fyldskifter (ca. 135 x 85 cm), samt enkelte stolpehuller med lidt trækul i. Undergrunden bestod af brunt ler, med store lommer af grus. Muldlaget varierede fra 30 til 60 cm.

Søgegrøft 12:

4 anlæg. I midten af grøften fandtes en større grube med trækul samt enkelte stolpehuller med lys gråbrun fyld. Undergrunden bestod af lys gråbrun sand og muldlaget varieret fra 35 cm til 1 m.

Søgegrøft 13 - 15:

Se ”udgravningens resultater”.

Anlægsliste

A-nr.	Søgegrøft	ST-nr.	Art	Beskrivelse
1	8	1	Grav	Nord – syd vend oval nedgravning, 2 meter lang og 95 cm bred. Fyld: lys gråbrun homogen sandblandet muld. Anlægget er udgravet, men en balk står tilbage. Nedgravningen er jævn og ca. 59 cm dyb. En del keramik i fylden. Muligvis ældre jernalder.
2	8	1	Grav	Nord – syd vend oval nedgravning. Ca. 2 meter lang og 1 meter lang. Fyld: lys homogen gråbrun sandblandet muld. Den nordlige del af anlægget er udgravet.
3	14	1	Brandgrav	Oval nedgravning. Fyld: lys brun let lerblandet sand. I fladen måler anlægget ca. 1,10 m x 60 cm, men under udgravningen skrumper nedgravningen ind til ca. 50 x 50 cm. I bunden af anlægget er en stor flad sten, hvorpå der er lidt oldtidskeramik (formentlig yngre bronzealder keramik) samt brændte knogler. Graven er stærkt forstyrret, knogler og keramik er meget porøst. Muldlag ca. 30 cm.
4	14	1	Grav	Oval nedgravning ca. 70 cm x 45 cm. Fyld: med lys brun let lerblandet sand. I
5	15	1		Oval nedgravning (1,65 x 90 cm). Fyld: let lerblandet sand. Ingen fund i anlægget.
6	15	1		Aflang nedgravning (1,65 x 50 cm). Fyld: mørk homogen sandblandet muld, med nister af trækul.
6	15	1		Aflang nedgravning (1,65 x 50 cm). Fyld: mørk homogen sandblandet muld, med nister af trækul.

7	14	2	Brand-grav	Ovalt fyldskifte der i overfladen er ca. 140 cm lang. Fyld: lys brun let lerblandet muld. En del trækul i toppen af anlægget. Anlægget er snittet nord – syd. Ca. 10 cm ned i anlægget indsnævres det kraftigt til ca. 85 x 50 cm og fylden bliver meget sort. Meget trækul og brændte sten. Meget keramik, formentlig yngre bronzealder keramik. Ligget in situ, men er meget porøst. Omkring keramikken er meget små stykker brændt knogle. Nederst i anlægget er en stor flad sten, hvorpå keramikken har været henstillet.
---	----	---	------------	--

Tegningsliste

ST = snittegning (tegnet i størrelsesforhold 1:10)

ST1: A1, A3, A4, A5, A6. A5 er også detailtegnet I 1:20)

ST2: A7 (tegnet i snit 1:10 og detailtegnet 1:20)

Opmåling med GPS

Landmark:	Emne:	Bemærkning:
LMK002	Søgegrøft 1	Ingen anlæg
LMK005	Søgegrøft 1	Ingen anlæg
LMK006	Søgegrøft 2	Ingen anlæg
LMK007	Søgegrøft 2	Ingen anlæg
LMK008	Søgegrøft 3	
LMK009	Søgegrøft 3	
LMK010	Søm grøft 3	8 anlæg, fyldskifte ca. 1 x 1,5 m
LMK011	Søm grøft 3	8 anlæg, fyldskifte ca. 1 x 1,5 m
LMK012	Søgegrøft 5	Moderne nedgravninger
LMK013	Søgegrøft 5	Moderne nedgravninger
LMK014	Søgegrøft 4	Ingen anlæg
LMK015	Søgegrøft 4	Ingen anlæg
LMK016	Søgegrøft 6	Moderne nedgravninger
LMK017	Søgegrøft 6	Moderne nedgravninger
LMK018	Søgegrøft 7	Moderne nedgravninger
LMK019	Søgegrøft 7	Moderne nedgravninger
LMK020	Søgegrøft 8	Anlæg
LMK021	Søgegrøft 8	Grøft a, udvidelse i grøft 8, anlæg
LMK022	Søgegrøft 8	Grøft a, udvidelse i grøft 8, anlæg
LMK023	Søgegrøft 8	Grøft a, udvidelse i grøft 8, anlæg
LMK024	Søgegrøft 8	Anlæg
LMK025	Søgegrøft 8	Grøft b, udvidelse i grøft 8, anlæg
LMK026	Søgegrøft 8	Grøft b, udvidelse i grøft 8, anlæg
LMK027	Søgegrøft 8	Grøft c, udvidelse i grøft 8, anlæg
LMK028	Søgegrøft 8	Grøft c, udvidelse i grøft 8, anlæg
LMK029	Søgegrøft 8	Grøft d, udvidelse i grøft 8, anlæg
LMK030	Søgegrøft 8	Grøft d, udvidelse i grøft 8, anlæg
LMK031	Søgegrøft 8	Grøft e, udvidelse i grøft 8, anlæg

LMK032	Søgegrøft 8	Grøft e, udvidelse i grøft 8, anlæg
LMK033	Søgegrøft 8	Grøft f, udvidelse i grøft 8, anlæg
LMK034	Søgegrøft 8	Grøft f, udvidelse i grøft 8, anlæg
LMK035	Søgegrøft 8	Anlæg
LMK036	Søgegrøft 9	
LMK037	Søgegrøft 9	Søm i grøft 9, 13 anlæg – se beskrivelse af søgegrøfter
LMK038	Søgegrøft 9	Søm i grøft 9, 13 anlæg – se beskrivelse af søgegrøfter
LMK039	Søgegrøft 9	Søm i grøft 9, 8 anlæg – se beskrivelse af søgegrøfter
LMK040	Søgegrøft 9	Søm i grøft 9, 8 anlæg – se beskrivelse af søgegrøfter
LMK041	Søgegrøft 9	
LMK042	Søgegrøft 10	
LMK043	Søgegrøft 10	Søm i søgegrøft 10, 12 anlæg – se beskrivelse af søgegrøfter
LMK044	Søgegrøft 10	Søm i søgegrøft 10, 12 anlæg – se beskrivelse af søgegrøfter
LMK045	Søgegrøft 10	Anlæg
LMK046	Søgegrøft 10	Anlæg
LMK047	Søgegrøft 10	
LMK048	Søgegrøft 10	Anlæg
LMK049	Søgegrøft 10	Anlæg
LMK050	Søgegrøft 11	
LMK051	Søgegrøft 11	Søm i søgegrøft 11, 4 anlæg – se beskrivelse af søgegrøfter
LMK052	Søgegrøft 11	Søm i søgegrøft 11, 4 anlæg – se beskrivelse af søgegrøfter
LMK053	Søgegrøft 11	Søm i søgegrøft 11, 4 anlæg – se beskrivelse af søgegrøfter
LMK054	Søgegrøft 11	Søm i søgegrøft 11, 4 anlæg – se beskrivelse af søgegrøfter
LMK055	Søgegrøft 11	Søm i søgegrøft 11, 8 anlæg – se beskrivelse af søgegrøfter
LMK056	Søgegrøft 11	Søm i søgegrøft 11, 8 anlæg – se beskrivelse af søgegrøfter
LMK057	Søgegrøft 11	
LMK058	Søgegrøft 12	
LMK059	Søgegrøft 12	Søm i søgegrøft 12, 4 anlæg – se beskrivelse af søgegrøfter
LMK060	Søgegrøft 12	Søm i søgegrøft 12, 4 anlæg - se beskrivelse af søgegrøfter
LMK061	Søgegrøft 12	
LMK062	Søgegrøft 13	Anlæg

LMK063	Søgegrøft 13	Søm i søgegrøft
LMK064	Søgegrøft 13	Søm i søgegrøft
LMK065	Søgegrøft 14	Anlæg
LMK066	Søgegrøft 15	Anlæg
LMK067	Søgegrøft 15	Anlæg
LMK068	Søgegrøft 14	Anlæg
LMK069	Søgegrøft 13	Anlæg